

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ»

Освітній рівень перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»

Автор: Лазуренко О.О., канд.психолог.наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри загальної і медичної психології

Протокол № 2 від «12» вересня 2024 року

Завідувач кафедри загальної
і медичної психології,
професор

Матяш М.М.

Тема № 1. Предмет, завдання, методи психології

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: засвоєння принципів та основних понять психології, методологічних принципів сучасної психології та основних вимог до методів психологічних досліджень.

План лекції:

1. Поняття про психологію як науку, її предмет, об'єкт та завдання.
2. Основні етапи розвитку психології.
3. Поняття психіки.
4. Функції та форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Їх характеристика.
5. Галузі психології.
6. Зв'язок психології з іншими науками.
7. Загальна характеристика методів психології.

Ключові поняття: *Психологія, психіка, психічне відображення, свідомість, несвідоме, психічні стани, психічні властивості, психічні процеси, гештальтпсихологія біхевіоризм, когнітивна психологія гуманістична психологія, психоаналіз, аналітична психологія інтроспективна психологія, психологія вчинку. Метод, методологія, методика, валідність, кореляція, експеримент (природний та лабораторний), спостереження (самоспостереження), метод бесіди, метод тестів, метод анкетування, психодіагностика, соціометрія, метод аналізу продуктів діяльності.*

Тема № 2. Психологія особистості та діяльності.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета : засвоїти основні поняття про особистість, її структуру та формування; основні визначення поняття особистості; сучасні теорії особистості (психоаналітична, індивідуальна, аналітична, біхевіористська, структурна, когнітивна, гуманістична, гештальт-теорія); концепцію особистості у вітчизняній психології (Л. С. Виготський, С. Л. Рубінштейн, О. М. Леонтьєв, Б. Г. Ананьєв, Г. С. Костюк); основні характеристики та властивості особистості; структуру особистості (за Платоновим К. К.); фактори формування та розвитку особистості; поняття про спрямованість та її компоненти; структури діяльності, характеристику її видів.

План лекції:

1. Загальне поняття про особистість.
2. Сучасні психологічні теорії особистості.
3. Психологічна структура особистості.
4. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”.
5. Активність особистості та її джерела.
6. Спрямованість особистості та її компоненти.
7. Основні фактори та умови формування особистості.
8. Поняття про діяльність.
9. Основні різновиди діяльності, їх розвиток у людини.

Ключові поняття: *Психологія, психіка, психічне відображення, свідомість, несвідоме, психічні стани, психічні властивості, психічні процеси, гештальтпсихологія біхевіоризм, когнітивна психологія гуманістична психологія, психоаналіз, аналітична психологія інтроспективна психологія, психологія вчинку. Метод, методологія, методика, валідність, кореляція, експеримент (природний та лабораторний), спостереження (самоспостереження), метод бесіди, метод тестів, метод анкетування, психодіагностика, соціометрія, метод аналізу продуктів діяльності.*

Тема № 3. Спілкування як специфічний різновид діяльності.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: представити загальну характеристику спілкування як форми діяльності людини, його структуру; співвідношення понять “мова” та “мовлення”, їх функції та види; ознайомити студентів з метою, засобами, функціями та видами спілкування.

План лекції:

1. Поняття про спілкування.
2. Структура спілкування та її компоненти.
3. Функції спілкування.
4. Класифікація видів спілкування, їх характеристика.
5. Засоби спілкування. Загальна характеристика мови та мовлення, їх функції.
6. Значення спілкування в професійній діяльності лікаря

Ключові поняття: *Спілкування, вербальна та невербальна комунікація, знакова система, мова, мовлення, ідентифікація, рефлексія, емпатія, соціально-психологічний тренінг.*

Тема № 4. Психічні пізнавальні процеси.
(лекційне заняття – 2 години)

Мета: познайомити студентів з пізнавальними психічними процесами, засвоїти основні характеристики, види та механізми уваги, відчуття, сприймання, пам'яті, мислення, уява.

План лекції:

1. Поняття про увагу як особливу форму психічної активності.
2. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття.
3. Поняття про сприймання.
4. Поняття про пам'ять. Характеристика основних процесів пам'яті.
5. Поняття мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням.
6. Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу.

Ключові поняття:

Увага, мимовільна увага, довільна увага, післядовільна увага, зовнішня увага, внутрішня увага, обсяг уваги, стійкість уваги, розподіл уваги, переключення уваги, коливання уваги, розсіяність. Відчуття, чуттєве пізнання, аналізатор, екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори, контактні відчуття, дистантні відчуття, чутливість. Сприймання, предметність, цілісність, структурність, осмисленість, константність, апперцепція, ілюзія, галюцинація, сприймання простору, сприймання часу, сприймання руху. Пам'ять, запам'ятовування, збереження, відтворення, забування, асоціація, згадування, пригадування, впізнання, образна пам'ять, словесно-логічна пам'ять, емоційна пам'ять, рухова пам'ять, оперативна пам'ять, довготривала пам'ять, короткочасна пам'ять. Мислення, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, судження, умовисновок, поняття, наочно-дійове мислення, наочно-образне мислення, словесно-логічне (абстрактне) мислення. Уява, довільна уява, мимовільна уява, репродуктивна уява, творча уява, мрія, аглютинація, акцентуація, схематизація, типізація.

Тема № 5. Емоційно-вольова сфера. Індивідуально-типологічні відмінності особистості.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: познайомити студентів із поняттями “емоційна сфера особистості”, “емоції”, “почуття”, “воля”; показати важливість емоційної та вольової регуляції життєдіяльності людини; ознайомити студентів із індивідуально-типологічними властивостями та визначити їх місце у структурі особистості.

План лекції:

1. Поняття про емоції та почуття. Психологічні теорії емоцій. Форми переживання емоцій та почуттів.
2. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.
3. Поняття про волю. Основні вольові якості особистості, їх формування.
4. Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика
5. Поняття про характер, Класифікація рис характеру.
6. Поняття про здібності. Рівні розвитку здібностей.

Ключові поняття:

Емоції, сенсітивні емоції, астеничні емоції, почуття, афект, амбівалентність, апатія, депресія, пристрасть, настрій, стрес, страх. Воля, вольове зусилля, сила волі, проста вольова дія, складна вольова дія, боротьба мотивів. Темперамент, тип вищої нервової діяльності, екстравертованість, інтровертованість, сензитивність, реактивність, пластичність, ригідність, резистентність, холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік. Характер, структура характеру, акцентуація характеру, типи акцентуованих характерів, риси характеру. Здібності, загальні та спеціальні здібності, задатки, обдарованість, талант, геніальність.

Рекомендована література:

Основна:

1. Дуткевич Т. Загальна психологія. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 388 с.
2. Колобич О.П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. – 172 с.
3. Максименко С. Загальна психологія. - К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 272 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. – К. Ліра–К., 2020. – 564 с.
5. Основи психології: теорія і практика. Навчальний посібник/ О.О. Лазуренко, М.М. Матяш, Н.А. Тертична. – К., 2019. - 324 с.

6. Савчин М. Загальна психологія. К.:ВЦ "Академія" Серія книг Альма-матер. – 2020. - 344 с.
7. Сергеєнкова О., Столярчук О., Коханова О, Пасека О. Загальна психологія. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 296 с.

Допоміжна:

1. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. / Лариса Володимирівна Засекіна, Тетяна Володимирівна Пастрик. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 184 с. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. – Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. – 300 с.
2. Вольнова Л.М. Загальна психологія. Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи студентів. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. – 95 с.
3. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. / Лариса Володимирівна Засекіна, Тетяна Володимирівна Пастрик. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 184 с.
4. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник/ Ільїна Н., Мисник С.. –К.: Університетська книга. – 2017. - 352с.
5. Історія психології: навч. посібник/ автор Н.А. Тертична. – К.: Книга-плюс, 2018. – 352 с.
6. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування/ О. Шевченко, І. Губенко, О. Карнацкая. К.: Медицина. – 2018. – 312с.